

EUROPEES PARLEMENT

SPECIALE UITGAVE

*DIRECTORAAT PLANNING
PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN*

**EUROPESE RAAD
19 en 20 juni 2003
Thessaloniki**

TOESPRAAK VAN DE HEER PAT COX, VOORZITTER

04/S-2003

Directoraat-generaal presidium

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2003)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2003)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\Thessalonique

TOESPRAAK

van de heer Pat COX

Voorzitter van het Europees Parlement,

voor de Europese Raad

in Thessaloniki

19 Juni 2003

Uitgesproken tekst

Mijnheer de Voorzitter,

Morgen biedt de heer Giscard d'Estaing u de resultaten aan van het overleg van de Conventie, maar ik wil reeds thans de gelukwensen van het Parlement aan hem en zijn collega's in de Conventie uitspreken voor het opmerkelijke resultaat. Hij en zijn collega's hebben een ontwerpgrondwetverdrag opgesteld dat helder en evenwichtig is, dat uitgaat van één enkel alternatief en dat zou kunnen werken – de ultieme rechtvaardiging van het geloof dat het Parlement hecht aan de conventieaanpak omdat het een open, algemeen toegankelijke en democratische voorbereiding is op een intergouvernementele conferentie.

Zij is eveneens vernieuwend - en van een ongeëvenaarde reikwijdte en substantie. Uit een actie die in eerste instantie was opgezet om enkele problemen aan te pakken die over waren van Nice, en die vervolgens als extra opdracht meekreeg het beantwoorden van een lijst vraagstukken van Laken, is nu een blauwdruk voortgekomen voor een grondwet, en er is sprake van algemeen evenwicht tussen de instellingen.

Er wordt rechtspersoonlijkheid voor de Unie voorgesteld.

Het Handvest van Grondrechten is erin opgenomen.

De besluitvorming wordt vereenvoudigd en er komt een einde aan de kunstmatige "pijler"-structuur.

Er is gezorgd voor adequaat toezicht op de eerbiediging van de subsidiariteit.

Bepaald wordt dat de Raad bij behandeling en goedkeuring van wetgeving in het openbaar optreedt.

Duidelijk wordt aangegeven wie wat doet.

Er komt een gebundelde structuur voor Buitenlandse Zaken onder leiding van een minister die aan u verantwoording aflegt, maar die door het Parlement om rekenschap kan worden gevraagd.

De besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid wordt uitgebreid.

De legitimiteit van de Commissie wordt geconsolideerd.

De parlementaire controle op de wetgeving wordt uitgebreid, zowel die van de nationale parlementen als die van het Europees Parlement.

Het taalgebruik wordt vereenvoudigd en de voorschriften worden in hanteerbare vorm geconsolideerd.

Alleen al deze 12 resultaten vormen een ingrijpende verbetering van de huidige Verdragen, en zij overtreffen ruimschoots de oorspronkelijke verwachtingen die wij wellicht hebben gekoesterd en de in eerdere intergouvernementele conferenties bereikte vooruitgang. De eerste reacties in het Europees Parlement getuigen van brede steun voor het resultaat. Ik heb enkele reacties van de regeringen van de lidstaten gevolgd en een aantal commentaren in de nationale pers gelezen. Niemand is volledig tevreden. Iedereen kan zich verschillende verbeteringen op diverse artikelen voorstellen. Maar het opstellen van een evenwichtig ontwerp voor het Europa van morgen, waartoe de nationale parlementen en regeringen van 28 soevereine staten die trots zijn op hun geschiedenis, de Europese Commissie en het Europees Parlement hebben bijgedragen, en het neerzetten van een samenhangend resultaat is een prestatie die niet mag worden gebagatelliseerd, lichtvaardig verworpen of opgesplitst. Zij die trachten de brede consensus die tot stand is gebracht af te breken, zijn verantwoordelijk voor een resultaat dat niet meer zou zijn dan de kleinste gemene deler. En dat is juist wat de Conventie wilde voorkomen. En met succes!

Er moet nog het een en ander worden gedaan en de Conventie heeft de wens geuit haar werkzaamheden over de delen 3 en 4 van het Grondwetverdrag in de eerste twee weken van juli af te ronden. Ik hoop dat u de Conventie zult toe staan aldus te werk te gaan, met name wat betreft het derde deel van het Verdrag inzake het beleid van de Unie. Wij hopen dat de Conventie een manier zal vinden om te voorkomen dat besluitvorming door de Europese Unie wordt geblokkeerd door een buitensporig gebruik van het vetomechanisme. Aldus wordt gezorgd voor samenhang met de rest van het document dat een reactie vormt op de dubbele uitdaging van meer democratie en grotere efficiency.

Ik weet, mijnheer de Voorzitter, dat u vandaag wilt besluiten later dit jaar een IGC bijeen te roepen. Ik ben het eens met de benadering dat de conferentie kort moet zijn en haar werkzaamheden ruim voor de Europese verkiezingen van 2004 dient te hebben afgerond. Ik spreek eveneens mijn waardering uit voor uw toezegging, waar wij vierkant achter staan, dat de toetredende landen in de IGC een volledige en gelijke rol zullen spelen.

Ik wil u eveneens verzoeken te overwegen hoe het Europees Parlement het best kan worden betrokken bij de werkzaamheden van de IGC. Algemeen wordt erkend dat het Parlement tijdens de voorgaande IGC's belangrijke en constructieve bijdragen heeft geleverd. Het logische vervolg is naar mijn mening dat die rol wordt uitgebreid in de afspraken die u maakt voor de IGC die tijdens het Italiaanse voorzitterschap bijeen wordt geroepen. Ik hoop zeer dat u ertoe besluit het Italiaanse voorzitterschap ruime armslag te geven om dit punt met ons te bespreken.

Het is van belang dat over het Verdrag overeenstemming wordt bereikt voordat de volgende Europese verkiezingen plaatsvinden. Onze burgers hebben het recht te weten waar zij op stemmen, welke rol in het uitgebreide Europa is weggelegd voor het Parlement. Ik hoop eveneens dat het nieuwe Verdrag ertoe kan bijdragen dat de volgende verkiezingen van het Europees Parlement de eerste echte *Europese* verkiezingen worden.

Toen hij afgelopen vrijdag het document aan de Conventie presenteerde heeft de heer Giscard d'Estaing gezegd dat het is voortgekomen uit een "*mélange de crainte et d'espoir, saupoudrée d'un peu de rêve*". Dat derde bestanddeel is afhankelijk van uw leiderschap.

*
* *

De Leiders die rond deze tafel zitten hebben allen ervaring met de mechanismen van de besluitvorming in de Europese Unie. We kunnen echter slechts toegeven dat de Europese Unie, buiten deze zaal, de lange steile helling op weg naar het vertrouwen van de burger zal moeten beklimmen. Ongeacht het eindresultaat van het Verdrag zelf zal het enthousiasme voor het Europese project alleen opnieuw ontbranden als Europa zich bezig houdt met de problemen van de burgers, en als het met oplossingen komt. Vraagstukken zoals stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid en subsidiariteit laten onze kiezers volstrekt onaangeroerd; zij willen actie op het gebied van werkgelegenheid, veiligheid en vrede. Zij zijn niet zozeer geïnteresseerd in hoe wij het moeten doen als wel in wat wij kunnen doen.

Ik juich het dan ook toe dat u tijdens deze Europese Top ook problemen aanpakt die de Europeanen rechtstreeks raken. Europa zit midden in een verontrustende vertraging van de economische activiteit. De omvang van de Europese begroting en de middelen waarover wij kunnen beschikken betekenen dat oplossingen niet op Europees maar op nationaal vlak te vinden zijn. Maar binnen de grenzen van de beperkte middelen die beschikbaar zijn, en met gebruikmaking van bestaande instrumenten, waaronder de EIB, moet het mogelijk zijn groei-initiatieven te steunen en tegelijkertijd de hand te houden aan de verplichte financiële stabiliteit. De Commissie moet worden aangemoedigd een actieprogramma voor de groei voor te stellen als aanvulling op de maatregelen van nationale regeringen. Ik waardeer het zeer dat het aanstaande Italiaanse voorzitterschap de hoogste prioriteit verleent aan de groei, omdat, zoals de Italiaanse minister van Buitenlandse Zaken opmerkt, er weliswaar geen groei mogelijk is zonder stabiliteit, maar dat het moeilijk is de stabiliteit te handhaven zonder groei. Er zal uiteraard geen groei worden gegenereerd als de lidstaten niet de weg van de economische hervormingen bewandelen. De lidstaten die dit moeizame en soms pijnlijke proces op gang hebben gebracht verdienen de politieke en morele steun van de Europese instellingen, omdat het economische herstel in Europa afhankelijk is van hun inspanningen. We moeten niet wachten op herstel in de Verenigde Staten maar zelf onze schouders eronder zetten.

Tijdens de Voorjaarstop hebt u de drie instellingen de opdracht gegeven een overeenkomst op te stellen over betere wetgevende activiteit. Met name dank zij het Griekse voorzitterschap en de heer Yiannitsis, beschikken we over een werkbaar compromis, met name omdat de drie instellingen hebben ingezien dat er sprake was van een gezamenlijk overheersend belang dat verder gaat dan enkel de voorrechten van iedere instelling.

De huidige overeenkomst is een belangrijke mijlpaal, omdat de Instellingen een gezamenlijke aanpak hebben afgebakend om onze wetgeving beter, transparanter te maken en zorg te dragen voor een serieuzere uitvoering door de lidstaten en tegelijkertijd, waar dat mogelijk is, te zorgen voor een soepeler reguleringskader, zodat op Europees vlak het concurrentievermogen van Europa gestimuleerd wordt, en niet ondermijnd.

*
* *

Met de verbetering van het economische reguleringskader moet niet worden gewacht tot de ratificering van een Constitutioneel Verdrag en eveneens is nu reeds het moment aangebroken waarop wij vooruitgang moeten boeken ten aanzien van gecompliceerde en met elkaar samenhangende kwesties, zoals immigratie, grenzen en asielbeleid. Er is nog zoveel te doen - en u bent het zeker eens met de urgentie hiervan - dat ik van mening ben dat de Commissie een breed mandaat moet krijgen om de komende maanden een hele reeks initiatieven te nemen. Er moet een tijdschema worden opgesteld van de tot mei 2004 te nemen besluiten, volgens het programma van Tampere, en we moeten samen een behoorlijk begrotingskader uitwerken, zodat de kosten van een gemeenschappelijk en doelmatig immigratiebeleid eerlijk worden verdeeld. Meer Europa, en een beter gestructureerde, coherente en constructieve Europese aanpak, dat kan resulteren in een werkelijke toegevoegde waarde voor de lidstaten om vooruitgang te bereiken ten aanzien van deze gecompliceerde beleidskwesties.

*
* *

Mijnheer de voorzitter,

Ons grote uitbreidingsproject is thans in beweging gezet. Het proces is nu onomkeerbaar geworden en het heeft een grote impuls gekregen door de uitstekende resultaten van de referenda in de toetredingslanden. Het Parlement ziet deze vijfde uitbreiding als een tweetrapsproces. Wij hebben ons met overtuiging uitgesproken voor het jaar 2007 als streefdatum voor de toetreding van Bulgarije en Roemenië, en wij bevelen aan dat er een duidelijk tijdschema wordt vastgesteld voor de afsluiting van de onderhandelingen.

Wij ondersteunen het herziene partnerschap voor toetreding met Turkije en moedigen de Turkse regering aan om krachtig voort te gaan op het pad van de democratische hervormingen, voordat volgend jaar een evaluatie wordt opgesteld.

Wij nemen met tevredenheid kennis van tekenen van hernieuwde diplomatieke activiteit van de Verenigde Staten in de kwestie Cyprus. Maar Cyprus is, vanuit politiek en vanuit geografisch oogpunt, een bijzondere uitdaging voor ons, als Europeanen, omdat hierbij in de frontline betrokken zijn een lidstaat, een kandidaat-land en een land dat de roeping heeft om in de toekomst tot de Europese Unie toe te treden. Europa moet hoger gaan mikken en een extra impuls geven aan het zoeken van een regeling in de komende maanden. Hulp en steun van buitenaf zijn hierbij welkom, maar kunnen niet in de plaats komen van Europees leiderschap.

Over onze toekomstige strategie ten aanzien van het westelijke Balkangebied hoop ik zaterdag nadere informatie te kunnen verstrekken op een speciale vergadering, waarop de benadering van het Parlement ter sprake zal komen. De voorbereiding voor de komende fase van de uitbreiding vereist echter ook dat er een grotere urgentie wordt gegeven aan onze betrekkingen met onze buurlanden aan de zuidelijke oever van de Middellandse Zee. Ik heb met voorzitter Kaklamanis van het Griekse parlement en voorzitter Casini van de Italiaanse Kamer van Volksvertegenwoordigers nauw samengewerkt om erop toe te zien dat de parlementaire dimensie van het Proces van Barcelona een nieuw fundament krijgt en voor het eind van het jaar vaste vorm kan gaan aannemen.

De Trans-Atlantische betrekkingen nemen een centrale plaats in in al onze problemen. Op de top van EU en VS volgende week zullen u, mijnheer de voorzitter, en de heer Prodi de gelegenheid hebben de bijdragen van Europa te formuleren aan de Trans-Atlantische discussies over de ontwikkelingsagenda van Doha, de wederopbouw van Irak en over kwesties zoals de massavernietigingswapens en het Midden-Oosten. De tijd is stellig aangebroken om vast te stellen op welke gebieden de bijdrage van de EU, en onze zeer aanzienlijke ervaring in een complementariteitsverhouding met de Verenigde Staten, een zichtbare en tastbare Europese toegevoegde waarde aan het proces kan opleveren. In de dagen voorafgaande aan die topconferentie zal ik op Capitol Hill gesprekken voeren met een aantal leiders van het Amerikaanse Congres. Ik ben er stellig van overtuigd dat een betere dialoog tussen de wetgevers een essentieel element vormt van de betrekkingen tussen de staten en de kwaliteit daarvan ten goede komt. Het Amerikaanse Congres, en op veel beleidsterreinen geldt dit in toenemende mate ook voor het Europees Parlement, vormen wetgevende machten van werkelijk continentale dimensie, instanties die in beslissende mate vorm geven aan de wetgevingsactiviteiten. Het erkennen en bevorderen van een dergelijke dialoog kan de kwalitatieve ontwikkeling van de betrekkingen tussen EU en Verenigde Staten alleen maar ten goede komen.

*

* *

Mijnheer de voorzitter, ik zou twee belangrijke punten willen noemen.

In de eerste plaats ben ik blij dat er op de Raad van algemene zaken van 16 juni 2003 overeenstemming is bereikt over het Statuut van de Europese Politieke Partijen. In zijn stemming vandaag heeft het Europees Parlement dit akkoord ondersteund. Ik ben vooral blij over dit statuut, omdat het bijdraagt aan de noodzakelijke transparantie en aansprakelijkheid van de Europese Politieke Partijen in de periode voorafgaande aan de komende verkiezingen voor het Europees Parlement volgend jaar juni.

Toen ik u afgelopen week ontmoette, mijnheer de voorzitter, heb ik gezegd dat ik ook de kwestie aan de orde zou willen stellen van een gemeenschappelijk Statuut voor de Leden van het Europees Parlement.

Een regeling waarbij er voor de leden van eenenhetzelfde Parlement vijftien - en binnenkort vijftieng - juridische en financiële regelingen bestaan, is onwenselijk en op de lange termijn ook niet houdbaar.

Ik ben van mening dat de Europese Instellingen Europese oplossingen moeten zoeken voor Europese uitdagingen. Onlangs, op 4 juni, hebben 323 leden van het Europees Parlement - meer dan de gekwalificeerde meerderheid van 314 - gestemd voor een statuut van de leden dat berust op het beginsel van gelijke behandeling van de leden. Parallel daaraan heeft het Bureau van het Europees Parlement met algemene stemmen zijn goedkeuring gehecht aan een hervorming, die meer openheid en een grotere aansprakelijkheid zal brengen in het systeem van de vergoedingen, waarbij voor de eerste maal wordt voorgesteld dat de leden reiskostenvergoedingen krijgen die uitsluitend gebaseerd zijn op de werkelijk gemaakte reiskosten.

Ik ben mij er goed bewust van dat er nog een aantal punten zijn waarop Raad en Parlement nog geen overeenstemming hebben bereikt, vooral op het gebied van primair recht en belastingheffing. Ik doe echter een beroep op u om een positief politiek signaal te geven aan de Raad voor algemene zaken en het Parlement, waarin de vastbeslotenheid tot uitdrukking komt tot een serieuze dialoog om dit gecompliceerde en langdurige dossier af te sluiten. Daarvoor is een akkoord vereist, dat gesteund wordt door een meerderheid van het Parlement en een gekwalificeerde meerderheid binnen de Raad.

Ik nodig u uit om mij in deze kwestie terzijde te staan, opdat zo spoedig mogelijk de juiste voorwaarden worden geschapen voor het bereiken van de noodzakelijke gekwalificeerde meerderheid binnen de Raad. Om met Elvis Presley te spreken: het is werkelijk "now or never". Ik vraag u zich hierover duidelijk uit te spreken, zodat we deze zaak voor eens en altijd kunnen afhandelen.

*

* *

Tot besluit, mijnheer de voorzitter, zou ik hulde willen betuigen aan u, uw ministers en uw ambtenaren, voor het uitstekende werk dat het Griekse Voorzitterschap heeft verzet en de opmerkelijke samenwerking met het Europees Parlement. U hebt op een koele en efficiënte manier enkele van de moeilijkste kwesties aangepakt en daarbij reële vooruitgang geboekt: financiering van de uitbreiding; liberalisering van de energiemarkten; een politiek kader voor het westelijke Balkangebied; de belastingheffing op spaartegoeden; administratieve hervormingen. U hebt vooruitgang geboekt, omdat u gewerkt hebt met het belang van de Gemeenschap voor ogen en ernaar gestreefd hebt een optimaal compromis te bereiken. En dit alles in de moeilijkst denkbare internationale situaties, waarbij wij zo gemakkelijk uit de koers hadden kunnen geraken.

Met de top in Thessaloniki komt er echter nog geen einde aan de verwachtingen die Europa in het Griekse Voorzitterschap stelt. Wij hopen dat er in de resterende dagen, in enkele van de kwesties die ik zojuist genoemd hebt, op het laatste moment nog enkele doorbraken kunnen worden gerealiseerd, want dat is vaak de manier waarop wij werken en waarop wij resultaten behalen.

Maar bovenal, mijnheer de voorzitter, zal uw Voorzitterschap in de herinnering blijven als het startpunt van een Nieuwe Constitutie voor een Nieuw Europa. Sta mij toe in dit verband te refereren aan de vermaarde woorden die Pericles tot de Atheners sprak:

"Wij (Europeanen) besluiten publieke kwesties voor onszelf, of streven tenminste tot een juist begrip ervan te komen, in de overtuiging dat het niet het debat is dat actie in de weg staat, maar eerder het feit geen debat te hebben gevoerd voordat de tijd voor actie aanbreekt".

Moge deze Europese Raad zich laten leiden door de debatten die in de conventie gevoerd zijn en moge hij zich ervan rekenschap geven dat thans de tijd voor actie is aangebroken.